

Qvadripartitae Conciones Stanislai Grodicii Societatis Iesv

Qvarum Primae, Timorem Sanctvm Incvtiunt; secundae Fidem Catholicam confirmant; tertiae Spem erigunt; postremae diuinam in nobis Charitatem excitant ...

Continet sex Dominicas Quadragesimae, & coenam cum paßione Domini

Grodzicki, Stanisław

Ingolstadii, 1609

Tertia Pars.

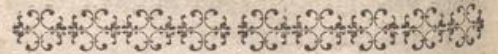

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56003)

1. Cor. 3. 14 hodiernū enim diem id ipsum velamen in lectione veteris testameti manet nō reuelatū Judeis, quia nox apud illos est & in tenebris detinent verbum Dei, ideoq; non agnoscunt Jesum: vestrum igitur est hæc, & alia beneficia contemplari, & pro ijs gratias agere; meum verò ad tertiam concionis partem me accingere, quod dum facio quiescamus parum & humiliter semel Pater & Ave recitemus.

REGES
TERRÆ.

TERTIA PARS.

*Judæi feris
ferociores.
Psal. 103. 20*

Naturam ferocium animalium describens sacer Propheta David his Deum alloquitur verbis: *Posuisti tenebras & facta est nox in ipsa pertransibunt omnes bestia silvæ. Catuli leonum rügientes vt rapiant & quarant à Deo escam sibi. Ortus est sol & congregati sunt & in cubilibus suis collocabuntur.* At verò rügientes summi sacerdotes ac principes Judæorum bestijs crudeliores, leonibus fauiores noctu Deo sic volēte, capta raptaq; esca, diu ab illis expetita, cum illam totam in hac sanctissima præda diuexanda & exagitanda nequiter consumpsissent: orto iam sole non in cubilibus suis collocati sunt, sed in vnum conglobati agnum illum innocentissimum,

simum, & mansuetissimum adduxerūt AD
 PRÆTORIVM, ET TRADIDE- *Ducunt Je-
 sum ad præ-*
 RVNT PONTIO PILATO PRÆSIDI, *torium.*
 vt non solum ipsi, sed etiam Ethnici sangui-
 ne & ignominijs Jesu exsaturarentur. Et
 verò vt hypocritas denuo agnoscas, rursus
 culicem colantes & camelum glutientes
 NON INTROIERVNT IN PRÆ-
 TORIVM, VT NON CONTAMI-
 NARENTVR SED VT MANDVCA-
 RENT PASCHA. Quid per Pascha hic
 intelligatur heri dixi, nunc iterum iterumq;
 vos mihi in Christo charissimos moneo vt
 hypocrisis, & de diiudicandis peccatis per-
 uersum iudicium fugiatis perquam dili-
 genter.

*HYPOCRISIS
FUGIATIS*

Itaque aut per milites Pilati, aut per mi- *Autus Iu-
 daeorum.*
 nistros suos intruserunt Jesum in prætori-
 um, nihil vt apparet dicentes etiam per sub-
 missas personas, EXIIT ERGO PILA-
 TVS AD EOS FORAS ET DIXIT:
 QVAM ACCVSATIONEM ADFER-
 TIS ADVERSVS HOMINEM HVNC?
 RESPONDERVNT ET DIXERVNT
 EI: SI NON ESSET HIC MALEFA-
 CTOR NON TIBI TRADIDISSE-
 MVS EVM. Astute causæ non fidentes
 auctoritatem suam interponunt, vt indicta
 causa Jesus condemnatur. O vtinam inter
 Christianos affectatoribus careant, Magna-
 tes

*IVSTITI-
AM NE
OPPRIMANT*

tes mei qui tum minis, tum his similibus artibus perfringere vultis omnia, & loco mouere iustitiam satagitis, videte & quos imitari & quid vos maneat. Vos verò iudices, caute ne his termentis vel fauoribus à recto deuietis: quinimo, cum tale quid animaduertetis, eo diligentiores estote in causa examinanda, quo suspicio maior vobis datur rem nō sine eī procedere, ne ab Ethnicis quod absit condemnemini; tum à Fello

*CAUSA
incognita
ne iudices.*

*Act. 25. 16.
Ne ab Ethnicis dam-
neris.*

*A Fello, &
NOTA.*

Pilato.

Act. 7. 58.

*Judais non
licuit cruci-
figere, quod
de Christo
fieri sole-
bant,*

in Actis Apostolorum: tum hic à Pilato. Festus enim cum eadem arte vsi essent Judæi aduersus Paulum respondet eis. *Non est Romanis consuetudo donare aliquem hominem priusquam is qui accusatur presentes habeat accusatores locumque defendendi accipiat, ad abluenda crimina.* O pulchra consuetudo. Vtinam vbique vigeat. Simile quid hic facit Pilatus, mollius tamen. Nam ait EIS: *ACCIPITE EVM VOS ET SECVNDVM LEGEM VESTRAM IVDICATE EVM.* Vnde euidentis est Judæos etiam tunc sub Romanis, fuisse in quibusdam vitæ & necis dominos; propterea cum alios, tum Stephanum in iudicio condemnatum & extra ciuitatem eductum lapidibus obruerunt. Hic verò quid? *DIXERVNT ERGO IVDÆI Pilato respondentes: NOBIS NON LICET INTERFICERE QVENQVAM.* Et ne cui remaneret dubium

bium cur id dixerint, addit Joannes: VT
SERMO JESV IMPLERETVR QVEM
DIXIT SIGNIFICANS QVA MOR-
TE ESSET MORITVRVS nempè per
mortem crucis. Significauerat enim id Je-
sus: tum Apostolis, apertè inquiens, *filius*
hominis tradeetur vt crucifigatur; tum omni-
bus sub verbo exaltationis dicens, *Et ego si*
exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me i-
psum, quod de cruce etiam ipsa turba intel-
lexit. Crucifigere autem quempiam non e-
rat tunc licitum Judæis, siue ex prohibitio-
ne Cæsaris, siue ex consuetudine vt bene
probat noster P. Alphonfus Salmeron, & i-
pse textus certè satis clarè id docet. A ver-
borum autem proprietate quantum fieri
potest non recedere stat mihi semper sen-
tentia. Quare cum Judæi vellent, sed non
possent Christum cruci affigere, id petunt à
Pilato. Quod verò aliquando eum lapidare
tentabant, id tumultuariè, non iuridicè, &
ab aliquot tantum, non à summo pontifice
cum concilio vt hic agitatum fuit; in ipso e-
tiam templo, vel eius gazophilacio.

*Et ipse præ
dixerat.
Mat. 26. 2.
Ioan. 12. 34*

*Sal. tract.
26. tom. 10.*

*Occurritur
obiectioni.*

*Judæi cri-
mina con-
fingunt.*

Itaque Judæi cum vidissent Pilatum in-
audita accusatione, & responsione nolle iu-
dicare, ad cõfingenda contra Jesum crimi-
na animum conuertunt suum. Et adferunt
talia non pauca, inordinatè quidem vt fit in
tumultibus, quæ tamen nos in sequenti

concione in ordinem redigemus : hic verò
 ea tantum quæ aut ad literam explanandam,
 aut ad historiam continuandam sunt neces-
 saria percensebimus ex varijs Evangelistis
 diuersa decerpentes : COEPERVNT er-
 go ait Lucas, JLLVM ACCVSARE DI-
 CENTES: HVNC INVENIMVSSVB-
 VERTENTEM GENTEM NO-
 STRAM, PROHIBENTEM TRIBV-
 TA DARI CÆSARI, ET DICEN-
 TEM SE CHRISTM REGEM ESSE.

*Vnum ar-
 ripit Pila-
 tum, &c.*

Hoc postremum quia maioris erat momen-
 ti cordi accepit Pilatus. Nouerat enim Ju-
 dæos expectare Regem quendam celebra-
 rimum, qui illos ab omni seruitute vindica-
 re deberet. Nec ignorabat vt puto tempus
 aduentus huius regis iam aduenisse; ER-
 GO ne quid Pilatus contra Cæsarem, cuius
 locū ipse in Juda tenebat faceret, JNTRO-
 IVIT JTERVM JN PRÆTORIVM PI-
 LATVS ET VOCAVIT JESVM, solus
 enim tunc egressus fuerat: Jesu in prætorio
 relicto: JESVS AVTEM vocatus STE-
 TIT ANTE PRÆSIDEM ET JNTER-
 ROGAVIT EVM PRÆSES: TV ES
 REX JVDÆORVM? Magna sanè quæ-
 stio & excussione ac responso digna. Idcir-
 co RESPONDET JESVS: A TEMET-
 IPSO HOC DICIS, AN ALII TIBI DI-
 XERVNT DE ME? Jnterrogat vicissim
 iudi-

*Quærit an
 sit Rex Ju-
 daorum.*

*Responsi
 Christi de-
 cernit &c.*

iudicem. Cur quæso, cum id sit indecorum & inusitatum? At Christo vsitatum vt paulo ante audistis, ideoq; decētissimum quod ipsum decus facit, quodque ratio docet. Rationem verò huius responsi dat Chryso-
 stomus, voluisse videlicet Christum Pilatum officij sui commonefacere, vt seruata iuris forma accusatoribus & præsentibus, & querelam deponentibus, reo verò respondente negotium transigeretur. Alij verò obedientiam in causa fuisse aiunt, nempe vt si intelligeret ex ore Pilati illum, hoc tanquam iudicem scire velle, responsum iudex acciperet. Potest etiam forte dici Iesum more suo Pilatum conuincere velle, idque duplici, quasi dilemmate pereximiè facere. Vnum est, vel tu, ô Pilate, A TEMETIPSO HOC DICIS, vel non. Non illud, vt ipse paulo post fatetur; ergo istud. Atqui ita non debes tu, ô Pilate illis, qui tibi id retulerunt, & quos hostes meos esse, ac ex inuidia me tibi tradidisse nosti credere, me videlicet regnū hoc, de quo tibi Cæsarique tuo cura est, vel appetere, vel procurasse vnquam. Hæc est acutissima Christi Iesu argumentatio, quam pro vtraque parte ipsum iudicis responsum approbat. NAM RESPONDIT PILATVS, NVNQVIV EGO IVDÆVS SVM? GENS TVA, ET PONTIFICES TRADIDERVNT TE MIHI

Zz 3 QVID

1. Ratio.
 Ius.
 Chryf. hom.
 82. in Mat.

2. Obedi-
 entia.
 Tel. in hæc
 Verba.

3. Mos Iesū,
 & duo ds-
 lemmata.

Alterū, quo
 Pilatus con-
 uincitur.

QVĪD FECISTP Agnoscit igitur Pilatus, tum se non ex seipso id habere: tum accusatores eius id dixisse. Sciuisse autem illum, QVOD PER INVIDIAM TRADIDERVNT EVM SVMMI SACERDOTES, alter Euangelista testatur. Ex omni igitur parte Pilatus redarguitur & conuincitur.

*Alterum
simile prio-
ri.*
NOTA.

Altera vero Christi demonstratio in sequentibus apparet. Nam tum ad prius, tum ad hoc posterius Pilati quæsitum, RESPONDIT IESVS, REGNVM MEVM NON EST DE HOC MVNDO. Vnde aliud dilemma sic notare licet. Si tu, ô Pilate, putas regnum meum esse simile regno tui Cæsaris, erras sanè. Si enim id verum esset, MINISTRI MEI VTIQVE DECERTARENT, VT NON TRADERER IVDÆIS, quod fieri non vides: imo non te lateret me nullos vnquam armatos ministros habuisse; Sin vero de regno alterius generis me interrogas, nō is, & iterum repeto; NVNC AVTEM REGNVM MEVM NON EST HINC. Non est mundanum, non est cum potentia, aut magnificentia. Proinde nō est quod tu, Cæsariæ tuus aliquem tumultum perhorrescat. O responsum sapientissimum? & ita conuincens, vt neq; ipse Pilatus dubitaret quicquā ita se rem habere. Quod ex dictis eius posterioribus

rioribus euidenter conuincitur. Si enim credidisset illum ad instar aliorum regum, regem, aut esse, aut fieri velle, nunquam dixisset, NVLLAM CAUSAM MORTIS INVENIO IN EO, quod aliquoties repetit. Satis enim causam ad condemnaudam eum habuisset, si illum terrenum, imo illud ipsum cuius ipse gubernator, heres vero eius Dominus erat, affectare credidisset.

Porro sciuisse Pilatum Christum non negare, quinimo confiteri se quadantenus regem esse patet ex sequentibus. Nam ad hæc, DICIT EI PILATVS, ERGO REX ES TV? RESPONDIT EI JESVS: TV DICIS. De qua phrasi iam bis egi, eam videlicet approbas, & confitentis esse. Ideo Marcus antea eam retulit per EGO SVM. An vero Christus Jesus præter regnum spirituale, de quo satis constat habuerit etiam dominium possessionum totius orbis, quoad temporalia, disputare hac præsertim die nec volo, nec debeo. Illud tantum insinuare volo erroribus pseudopoliticorum, qui non ecclesiasticos modo, sed & Sacramenta, & ipsum Christum (ut quædam heri audiuitis) subiugare volunt suo imperio, dicta hæc Christi in nullo penitus suffragari, ea vero quæ sequuntur, merito illos valde percellere debere. Addit enim Jesus in suo ad Pilatum responso. EGO IN HOC NATVS SVM,

Z z 4

SVM,

Norat Pilatus Christus Regem

PSEVDOPOLITICAM CAUSAM vehementer.

*Qua è dia-
metro Chri-
sto est con-
traria.*

NOTA.

Ioan. 8. 44

*Regula eã
cognoscendi.*

2. Cor. 13. 5.

SVM, ET AD HOC VENJ IN MVN-
DVM, quam emphaticè loquitur, VT TE-
STIMONIVM PERHIBEREM VE-
RITATI: De nostris vero Politicis, vna cù
Magistro suo Macchiauello contrarium ve-
rificè dici potest, nempe illos in hoc natos
esse, & ad hoc in mundo apparuisse, vt testi-
monium perhibeant falsitati. Quis libros
quidem illorū legens verbis: facta vero eo-
rum intuens operibus: id illos testari, non
videt oculis, ipsisq̄ue non palpat manibus?
Proh dolor, & pudor; gentem Christianam
ad tantam deuenisse cœcitatē, & vefaniã,
vt fraudem, mendacium, hypocrisim ponat
fundamentum suum: vt pro veritate adoret
falsitatem, vt pro eo cuius se insigniuit no-
mine, qui ipsa veritas est, recipiat illum, de
quo Saluator, *mendax est pater eius*, nempe
mendacij Conuertimini obsecro ab hac via
vestra praua ad vias rectas, in quibus ambu-
lauerunt patres vestri, ideoq̄; benedictionē
veritatis Jesu vobis post se reliquerunt: vt e-
andem vos quoq; posteris vestris relinqua-
tis. & non maledictionem, quæ ex maledicta
istâ doctrina imminere cervicibus vestris vi-
detur. Et vero si nosse vultis, an ex istorum
sitis numero, regulam ex ore ipsius Jesu, en
accipite. Subdit enim ille OMNIS QUI
EST EX VERITATE AVDIT VO-
CEM MEAM. *Vos ipsos tentate*, dicam cum
Apostolo,

Apostolo, & si quidem veritas vobis cordi est, ita ut quantum in vobis est, ne latū quod dicitur unquam ab illa recedere cupiatis bene est: sin vero ut vos docet Machiavelus, & asectæ eius, non dubitatis mendacia serere, ut finem præfixum assequi possitis, certo vobis persuadeatis vos non esse EX VERITATE, nec VOCEM Christi, sed Antichristi audire, ideoque non à veritate mercedem, sed pro falsitate pœnas expectare oportere.

Cæterum ad pleniorum horum omnium, & aliorum similiū cognitionem, haud modicum conducit diligens eorum, quæ sequuntur consideratio. His enim auditis à Christo, DICIT EI PILATVS, QUID EST VERITAS? ET CVM HÆC DIXISSET, ITERVM EXIIT AD IVDÆOS. Duo hic in Pilato notamus. Primū imitandum, alterum fugiendum. Exprimendus est in eo, quod cupit nosse veritatem: fugiendus vero in illo quod fugiat antequam Christus eam in medium proferat. O quot sunt, qui in hoc postremo eius insistant vestigiis? imo multo peiora hac in parte faciunt, tum ij quos iam nominavi, tum eis similes. Quibus tam exosa est veritas, ut non solum eam non requirant, sed etiam nec alibi, nec in ipsis concionibus, quæ Christi nomine fiunt eam dici patiantur. Quod si vel

*Pilatus
quærens de
Veritate.*

Duo facit.

Matt. 17. 47
CAVE
DAM-
NARI
à Pilato tri-
placiter.

casu, vel aliqua occasione in id inciderint, aut aures obdurant, aut idem quod Pilatus faciant. Tanto Pilato infeliciores, quanto feliciores quod Christum agnouerunt. Qui recordentur, quæso decreti Christi Jesu ininuitantis Judæis, illos tum à Ninivitis, tum à Regina Austri, olim esse iudicandos: ita isti à Pilato triplici nomine damnabuntur. Primo iam dicta de causa: Secundo quia Pilatus scire, isti vero nescire volūt, QUID EST VERITAS. Tertio eo quod Pilatus, quasi necessitate quadam iudicia exercendi compulsus, responsum Christi nō expectauit: illi vero data opera, utinam etiam aliquando non ex malitia, non solum ipsi scire veritatem refugiant; sed & alios ab eius cognitione arcēt, & quod est miserrimum illos qui eam docēt infectantur. Hos ego per viscera misericordiae Dei oro & obsecro, ut ea quæ dicta sunt ad cor admittentes hac sancta die ad penitentiam se conuertant, & reiecta falsitate amplectantur veritatem, ac in ea fideles Dei patri, & Ecclesiae matri persistant semper. Denique omnes reliquos quorum magnus sanè est numerus, qui cū veritas eis dicitur, aut alio sermonē diuertunt, aut inde se propriunt, monco & hortor, ne Pilatū, sed maiores suos optimos, qui ex ore concionatoris non auribus modo, sed & oculis ore aperto pendebant, imitari velint.

AVDIVE-
RITA-
TEM.

Sed

Sed videamus quidnam Pilatus cum Judæis egerit ulterius. Egressus ergo DICIT EIS, EGO NULLAM INVENIO IN EO CAUSAM. Supple necis. Quod primū Christi innocentia à Pilato publicè prolatū testimoniū non ferentes SVMMISACERDOTES ACCVSABANT EVM IN MVLTIS. At JESVS NIHIL RESPON- DIT, etiamsi à Pilato moneretur vt respon- deret. Vnde constare videtur præsentis iam Christo fuisse accusatores. IESVS AVTEM AMPLIVS NIHIL RESPONDIT ITA VT MIRARETVR PRÆSES VEHE- MENTER. Mirabatur autem cōstantiam, mansuetudinē, patientiā, mortis cōtemptū, prudentiam, & alias virtutes Christi. Et eius admiratio in nobis, tū imitationē harum vir- tutū: tum admirationem excitare debet; cur videlicet id Chrstus fecerit. Verū iā aliquo- ties dedimus causam silentij eius, sicut enim corā Iudæis, ita apud Pilatū. & Herodem ineptas accusationes tacendo soluit. Eiusmodi vero has fuisse ipse Pilatus est testis, qui licet dicat Christo, VIDES IN QVANTIS TE ACCVSANT? nihili tamē omnia facit, nec quicquam iis cōmouetur. Quod vidētes Iu- dæi clamoribus INVALESCEBANT DI- CENTES COMMOVIT POPVLVM DOCENS PER VNIVERSAM IVDÆ- AM INCIPIENS A GALILÆA VSQVE HV C. En tibi vnam ex insulsis illis ac- cusatio-

*Pilati de
Christo te-
simoniū.*

*Miratur
Pil. Christū*

*MIRE-
MVR ET
NOS.*

*Iudæi dr-
gent cla-
moribus &
ineptiū.*

cusationibus. Quid enim referebat Pilatum, aut Cæsarem scire quid Christus doceret populum Judaicum, quorum ipsi religionem contemnebant? Et hoc ipsum in simili causa,

Act. 23. 26.

de Paulo expresse asserit Lysias sic in epistola sua ad Fœlicem scribens. *Quem nempe Paulum inueni accusari de quaestionibus legis ipsorum, nihil vero dignum morte, aut vinculis habere crimen.*

Pilatus misit Christum ad Herodæ.

Nihilominus sentiens Pilatus verba ista, lætatus est datam sibi esse occasionem liberandi se à sibi molesto iudicio: proinde audiens GALILÆAM INTERROGAVIT, SI HOMO GALILÆVS ESSET, ET VT COGNOUIT QVOD DE HERODIS POTESTATE ESSET REMISIT EVM AD HERODEM, QVI ET IPSE HIERSOLYMIS ERAT ILLIS DIEBVS. Fecit autem id non reuerentiæ Herodis gratia, cum inimicitias haberent ad inuicem, sed dicta de causa. Estne hic aliquis iudex qui Pilatizat? Qui inquam cum posset & deberet iudicare causam pauperis viduæ, pupilli, & his similibus eosque decreto suo ex manibus potentium eripere, propter timorem vel respectus aliquos mundanos, aut quod peius est ob munera, remittit causam aliò, cum pauperum detrimento, sumptu, & oppressione? Caueat ne quem imitari studet

*PILATI-
ZARE ca.
meo iudex.*

det, cum eo pœnas luat æquissimas. Perhorrescas igitur quicumque es eiusmodi, & ne in illum locum tormentorum venias, venias ad pœnitentiam, damna pauperibus refarcias, & in posterum cautius viuas. Porro quid in ista missione ad Herodem actum fuerit, quidue Christus in illo itinere sustinuerit vobis vt reliqua itinera meditanda tradotum dicatis de causis: tum quod consultum sit relinquere aliquâdo pijs mentibus quod ipsæ per se ruminent, & ad suum deriuent emolumentum. Salua tamen in omnibus & fide Catholica, & historia sacra. Ita enim noua nobis inuenire licet, vt quæ antiqua & calculo ecclesiæ firmata sunt non tollantur, aut non labefactentur. Sicut & olim sustulerunt ea in toto Manichæi, & nunc labefactant in parte Calviniani, asserentes Christum in cruce inferni tormenta esse passum. Absint à Catholicis tales blasphemix & nugæ.

*PIA MEDITARE
impia Sita.*

Quare eamus iam cum Jesu ad domum Herodis, de quo dicitur: HERODES AVTEM, Js videlicet qui decollauerat Joannem Baptistam, VISO JESV GAVISVS EST VALDE, ERAT ENIM CVPIENS EX MVLTO TEMPORE VIDERE EVM. Satis fecit ergo Pilatus desiderio Herodis, sed non item Christus: Cur verò Herodes desiderauerit videre Christum? Datur

*Herodes
gaudet vi-
so Jesu.*

1. *Ob audi-
tum.*

*FAMILI-
ARES qui
adhibendi.*

tur prima ratio, EO QVOD AVDIRET
MVLTA DE EO. Plerumque reges, &
principes aures tantum suas à longè pascūt
fama bonorum, & sanctorum virorum: at
vero oculos, linguam, cor, mentem, familia-
ritatē, dant scurris, parasitis, detractoribus,
aliisq; haud optimis, qui raro aut nunquam
ab eorum latere recedunt. Talis Herodes.
Vtinam inter Christianos nullus sit talis. Sed
quam vereor ne non solum inter principes,
& alios ciuilis ordinis, sed etiam inter Eccle-
siasticos eiusmodi reperiantur, quod certè
in his praesertim postremis, haud postremū
vitij genus est. Reponite rogo pro heluoni-
bus pauperes esuriētes & sitientes, pro scur-
ris, viros graues, pro assentatoribus, eos qui
veritatem, & libenter & liberè loquuntur:
pro morionibus, homines doctos, pro im-
piis deniq; pios & sanctos, & cum talibus li-
benter conuersamini, vt & vos boni, docti,
& sancti sitis, sicut esse debetis: Sanctos enim
vos ipsa vocat scriptura.

2. *Quia cupit
videre
miracula.*

Deinde altera causa cur Herodes cupie-
bat videre Jesum fuit, quia nimirum SPĒ-
RABAT SIGNVM ALIQVOD VIDE-
RE AB EO FIERI. Sed spes ista fefellit
Herodem. Non solum enim miraculo, ve-
rum etiam respōso dedignatus est illū Chri-
stus Dominus. Nam sequitur. INTERRO-
GABAT AVTEM EVM, ipsemet Hero-
des

des Christum, MVLTIS SERMONIBVS,
 sed paucis, vt reor, vel nullis qui essent ad rē:
 Eos porro quia scriptura subicit tacam⁹
 & nos. Quid vero Iesus? ET IPSE NIHIL
 EI RESPONDEBAT, ait Lucas: qui solus
 hanc historiā notauit. Tacuit igitur quāuis
 starent, PRINCIPES SACERDOTVM,
 ET SCRIBÆ CONSTANTER ACCV-
 SANTES EVM. Quæ causa horum omni-
 um? dicam quod sentio. Non loquitur Iesus
 Herodi, quia à multo tempore cupiebat, &
 videre, & alloqui illū. Hoc enim testatur E-
 uāgelium. Imo vero inquis propterea loqui
 debuit. Nam & nos libenter cum talibus ser-
 mones miscemus: præsertim si sunt viri in
 dignitate positi, vt fuit Herodes rex. Ita sanè
 nos. Sed non ita Iesus, quamuis & ipse idem
 quod nos, sed interest, quo quis animo illum
 alloquatur. Si enim curiosè, & curiositatis
 causa id facit, non ei respondet, vt ecce ad o-
 culum vides factum cum Herode, O doctri-
 na diuina cū pro omnibus, tum pro religio-
 sis? Quæris in meditationibus, & contem-
 plationibus curiosa? non tibi respōdet Chri-
 stus, manebis ieiunus & aridus. Quæris sa-
 lutifera cum sinceritate & humilitate? nun-
 quam sariatur tuo colloquio I E S V S, testes
 sunt anachoretæ, testes, & alij tam viri, quam
 foemina deuotæ. Tu quoque experire, &
 ita se rem habere fatebere. Vtinam vero id
 gustemus vniuersi. Nec vero in oratione tū,
 sed

*Cur Chri-
 stus Herodis
 nō loquitur.
 I. Causa.
 N O T A.*

*CVRIO-
 SIS tacet
 Christus.*

*GRATIO
 qua bona.*

CONCIO
quæ insu-
periosa.

Et cur.

REME-
DIVM.

sed etiam in aliis, imprimis vero in audiendis concionibus hæc valent plurimum. Quot enim sunt quibus non sapiunt conciones, ideoque rarissime ad eas veniunt? Vinam nulli sint in hoc auditorio eiusmodi. Vis causam? Audi. Non sapit tibi concio, quia Christus tibi non loquitur ad cor, quo tacente quid iuuat nostræ voces? Fricare quidem aures possunt, fructum quem desideramus facere non possunt. Cur vero Christus tibi non loquitur? Quia Herodem agis. Quia non quæ sunt proficua animæ, sed quæ placent auribus tuis desideras, quia curiosa quæris. Propterea quamdiu hæc dicuntur, & lenocinio verborum ornantur, tamdiu auide audis: cum vero hæc desunt, cum primis autem quando vlcus, quod in te latet tangitur, statim à scamno exilis, & refilis. Placeat tibi obsecro consilium meum, venias ad conciones magno, & sincero cum animo iuuandi animam tuam, & audiendi non compta, vana, futilia: sed vtilia, sancta, & quæ tibi sint pro cataplasmate acri quidē, & mordente sensualitatem tuam; at medicinam adhibente conscientia tuæ, & videbis mirandam in te dexteræ excelsi mutationem, vt quæ antea insipida fuere, sapere incipiant loquente ad cor tuum Domino Jesu.

Dedi

Dedi vnam causam silentij Jesu, & quæ circa illam ipse communicare dignatus est, accipite alias: Itaque secundo non respondebat Jesus Herodi, quia non agebat vt iudex: tertio quia non à morte se liberare, sed morti se tradere pro nobis volebat, is qui habuit potestatem ponendi animam, & iterum sumendi eam: quarto vt suos doceret superbiam taciturnitate vincendam esse. Nullum est enim contra illam spiculum validius. Nō facit autem miracula, tum iisdem de causis, tum vt impleretur illud sapiētis, *Omnia tempus habent*. Istud vero tempus non fuit miracula patrandi; sed tormenta patiendi, tum denique quia nullum vnquam Christus fecit miraculum ostentationis causa. Magorum enim est id proprium. Hic vero Herodes nihil aliud desiderabat, quam vt Christus potentiam suam coram illo demonstraret.

2. Causa.

3. Mortis desiderium.

Ioan. 10. 17.

7. Moralit.

Cur non facit miracula.

Ecl. 3. 1.

Quid vero postea cum Christo actū fuerit continuando Lucas historiam, inquit, **SPREVIT AVTEM ILLVM HERODES CVM EXERCITV SVO** Herodes quidem, quia spretum se ab illo putauit, vt talium suspitiosa est natura: Milites vero, & aulici quia istis, in eiusmodi rebus dominis suis morem gerere, nihil est iucundius. Proinde quid putatis, quot, & qualia contemptus tormina, & quibuscum clamoribus ac lannis, à petulante illo exercitu sustinere

Herodes sprevit Iosum.

Aaa debuit

debut Saluator mund? Ipse verò Herodes non solum spreuit Christum: SED ET ILLVSIT JNDVTVM VESTE ALBA: quod tunc signum fuit cuiusdam stultitiæ, sicut nunc apud quosdam est vestis flaua campanulis aspersa. Atque ita ornatū REMISIT AD PILATVM. Porò quanto cum dedecore Christus Jesus qui pro doctore, propheta, & miraculorum patratore maximo habitus est, sic vestitus per plateas refertissimas hominibus trahebatur, vos cogitate, grati estote, gratias agite, & in signum gratitudinis pati simile quid pro nomine ipsius non solú non recutate, sed etiam desiderate.

*Christus ho-
stes reconci-
liat.*

Porò D. Lucas hunc tragadiæ actum his concludit verbis. ET FACTI SVNT AMICI HERODES ET PILATVS JN JLLA DIE, NAM ANTEA JNIMICI ERANT AD JNVICEM. Hæc est Christi bonitas etiam inimicis benefacere: licet illi redderentur mala pro bonis, vt hic vides, nempè illum pro reconciliatione accepisse vestem scurrilem, & videndo, si Christianus es, doles & indignaris. Indigneris igitur etiã tibi ipsi quæso. Quotusquisque enim est qui nõ idem facit Christo? Qui inquam pro absolutione à peccatis, pro vsu sacramentorum, pro gratia accepta, imo pro ingenij acumine, pro sanitate, pro bonis exteris sibi liberaliter à Dño Jesu collatis, mala facta reddit,

*MALA
PRO BO-
NIS Chri-
sto non red-
denda.*

his

his videlicet omnibus in contemptum creatoris sui abutendo? & post Pascha ad antiqua, vel etiam ad deteriora peccata reuertendo? Quod scelus & ingratitude tanto nunc est enormior, quanto non iam à Judæis & Ethnicis ut his, sed à Christianis contra Christum committitur. Ne ergo fiat obsecro, sed fiat nunc quod dicitur, *PROPOSITIVUM sanctum.* hoc ipso inquam temporis momento, coram Deo & angelis eius seria protestatio, vos in ea quam nunc accepistis vitæ puritate, toto vitæ vestræ tempore perseverare velle, post Pascha vero, & semper fiat iugis huius propositi executio.

Reductus itaque iterum ad Pilatum Jesus, *Pilatus iterum conatur liberare Christum.* stetit ante illum, qui dolens munus iudicandi denuo sibi delatum fuisse, conatur Judæis persuadere facto etiam Herodis interposito, ut ab incepta desisterent accusatione, promittens se in aliquo voluntati eorum satisfacturum. Oratio ipsius ad Judæos sic describitur, **OBTVLISTIS MIHI HOMINEM HUNC QVASI AVERTENTEM POPVLVM, ET ECCE EGO CORAM VOBIS INTERROGANS.** En evidens testimonium præsentis utraque parte rem actam fuisse. Pilatus enim foras Christum eduxerat. Pergit porro Pilatus, **NVLLAM CAVSAM INVENIO IN HOMINE ISTO, EX HIS IN QVIBVS EVM ACCVSATIS.** Mendacij igitur Judæos, Christum vero innocentiam iam secundo arguit. Idemque Herodis auctoritate comprobatur dicens, *Ex Herodis sententia.* **SED NEQVE HERODES SUPPLE CULPAM IN COIN-**

uenit ullam. NAM REMISI VOS AD ILLVM, ET ECCE NIHIL DIGNVM MORTE ACTVM EST EI. Molestiæ tantummodo, & ignominie illi illatum est aliquid. Proinde & ego EMENDATVM, id est flagellatum, ERGO ILLVM DIMITTAM. Imitabor Herodem, & aliquid imo plus quam ipse in gratiam vestri faciam, dummodo vos quiescere esse velitis. O nequissima imitatio! O crudelis misericordia! Est tamen aliqua respectu Iudæorum, qui à suo scelerato proposito nullo modo auocari se patiuntur. Acceptant quidem ut reor hoc decretum, sed urgent vltiora, nempe crucem.

Flagellandum tamē permittit.

Optionem dat eligendi Barrabæ vel Christū.

Quapropter videns Pilatum se neque hac ratione proficere quicquam, venit illi in mentem consuetudo dimittendi eis, VNVM VINCTVM IN PASCHA. Habebat autem tunc insignem latronem nomine BARRABAM, QUI ERAT PROPTER SEDITIONEM QVANDAM FACTAM IN CIVITATE, ET HOMICIDIVM MISSVS IN CARCEREM. Istum igitur solum opposuit Christo, & interrogavit, quem ex his duobus vellent sibi dimitti. Quam interrogationem bis esse factam videtur colligi ex Evangelistis, qui varie de hoc loquuntur vixque aliter accommodari possunt. Posterior interrogatio est ad

Quod bis facit.

ad plebem, de qua paulo post. Prior vero est ista, qua ex se, siue quod dicitur motu proprio, Pilatus dat optionem Pontificibus & Senioribus, eligendi vnum ex istis duobus. At videns de Christo surdis Judæis cæni fabulam, exequitur quod promiserat. TVNC ERGO, inquit Ioan. APPREHENDIT *Flagellat.* PILATVS JESVM, ET FLAGELLAVIT, militibus videlicet, vel licitoribus illū flagellandum tradens. Quo iure, qua iniustitia, vos perpendite, simulque contemplantini, quid tunc cum Christo actum, & quā crudelis flagellatio illa fuerit. Nobis enim, ut iam aliquoties dixi, textum Euangelij explicare indeque doctrinas paucas ex multis decerpere, cætera vero vestris sanctis meditationibus consideranda relinquere propositum est. Grauiſſimam tamen, & sæuiſſimā *Crudeliſſimam.* flagellationem istam fuisse dubitandum non est. Non enim Judaico more ad terram corpore prostratus: sed ad columnā more Ethnicorum alligatus eam sustinuit; neque ad certum plagarum numerum, ut Mosaica coarctata, sed ad libitum militum, vel Judæorum potius peracta fuit flagellatio, ac proinde omnia membra Christi Jesu penetrasse credenda est. Quis enim dubitat rabidos istos canes, Judæos inquam, sitientes Christi sanguinem, neque hic vllis peperciſſe sumptibus, ut filius Dei atrocissimè toto corpore dilaniaretur?

*Coronatio
inuentum
Iudaorum.*

Sed & sequens immanissimum tormen-
tum inuētum istorum fuisse facile mihi per-
suadeo, cum neque Pilatum id præcepisse
neq; Ethnicos id in more habuisse legerim
vnquam. Judæi itaq; vt reor intuētes adhuc
vnum in Christo membrum, ipsū videlicet
caput, quāuis alapis & colophis valde cōtu-
sum & liuore obductū, nondum tamē con-
pulneratum, quid fecerunt? Excogitarunt
supplicium ipso etiam auditu horrendum.
*Spina acu-
leata nimis* Plectunt vel plecti faciunt coronā ex spinis
magnos sanē, & acutos aculeos habentibus,
vt ex iis qui religiosè coluntur apparet (rhā-
mum fuisse plerique putant) eamq; sanctis-
simo capiti Jesu imponi curant. Res vt acta
est sic describitur. TVNC MILITES
PRÆSIDIS SVSCIPIENTES JESVM
IN PRÆTORIVM, id est, vt alter Euāge-
lista explicat, IN ATRIVM PRÆTORII.
Fortè ideo vt Judæi, qui extra prætorium e-
rant per fores apertas hoc crudele spectacu-
lum intueri possent. CONGREGAVE-
RVNT AD EVM VNIVERSAM
COHORTEM, tum afflictionis, tum ig-
nominie maioris causa. ET EXVENTES
EVM. Hinc aliqui colligunt post flagella-
tionem iam vestitum fuisse, & iterum spoli-
atum, forte propter illā, de qua egimus Ju-
dæorum non verbis tantum, sed & pecuniis
factam suggestionem, CHLAMYDEM. Palu-
damentum

damentum videlicet militare quo supra arma uti consueuerant COCCINEAM, siue VESTE PURPUREA, ut Joānes habet, idem enim est utriusq; color, nempe rubens, & quamuis purpura sit preciosior, saepe tamen vnū pro alio venditur propter purpuræ raritatē. Coccinum autem sunt grana nota, vnde olim Polonia nostra magnos redditus habuit, quæ avaritia monopolium procurantibus, nec illi satisfacere valentibus, (ut à maioribus accepimus) perierūt. Ita fratres mei propter peccata quorūdam, & inordinationem nostram, priuat nos Deus etiam bonis temporalibus. Utinam in posterū simus cautiore. Sed ad nostra reuertamur.

Itaq; chlamyde illa coccinea, siue VESTE PURPUREA peruetusta procul dubio CIRCUMDEDERUNT EVM, inquit Joānes valde aptè, ut scias totam partem anteriorem corporis flagellis excarnificatam in propatulo fuisse. ET PLECTENTES CORONAM DE SPINIS, quam ad instar pilei fuisse quidam contemplantur, ut sic totum caput vulneraretur, POSVERUNT SUPER CAPUT EIVS, imo non solum posuerunt, sed etiam incusserunt, inculcarunt capiti tenerrimo. O dolor, ô crudelitas! Neque id satis, sed & ARVNDINEM IN DEXTERA EIVS collocarunt; nimirum ne quid decisset ad

*Triaregia
in signa
quid desi-
gnent.*

*Hæc in Chri-
sto calami-
tiosissima.*

NOTA.

insignia regis. Reges enim mundani sedentes in maiestate, & throno suo, in his tribus maximè gloriari consueverunt. In chlamyde, inquam, qua à principio soli tantum Imperatores utebantur, vesteque splendente: in corona aurea lapillis preciosis, & gemmis distincta: & in sceptro pariter decorato. Quorum trium, vestis quidem opes ac diuitias, quibus totum regnum, vt veste corpus circumdatur: corona vero honorem, gloriam, reuerentiam: Sceptrum autem potestatem iudicandi, puniendi, bellandi, denotat. O quam latus campus sese aperit de istis, & abutibus eorum differendi! O quam hæc tria calamitosa fuerunt Christo Jesu. Audi quædam ex Euangelio. VENIEBANT AD EVM ad Christum scilicet sic ornatam, in scamno, vel lapide locatum, ET GENUFLEXO ANTE EVM ILLVDEBANT EI. Quomodo? Omnibus qui excogitari possunt ludibriorum generibus, nempe tum poplite, vt audisti: tum verbis & blasphemiis, quarum illa præcipua, AVE REX IVDÆORVM: tum ore purulento. EXPONENTES IN EVM: tum manu DABANT EI ALAPAS: tum arundine. quâ ex manibus Christi accipiebant, ET PERCVTIEBANT CAPVT EIVS, vt corona illa terrificam magis magisque caput penetraret. O dolor. O crudelitas. Hæc cum cæteris meditanda vobis relinquo. Interim

Interim dum ista impij agunt, & pius par-
 titur, CVM ACCESSISSET TVRBA
 deposito scrupulo intrandi prætorium, COE-
 PIT ROGARE SICVT SEMPER FA-
 CIEBAT, nempe vt Pilatus iuxta consue-
 tudinem ad Pascha dimitteret eis vnum ex
 Judæis vincis. Peritione audita, PILA-
 TVS RESPONDIT EIS, ET DIXIT,
 QVEM VULTIS DIMITTAM VO-
 BIS BARRABAM, quem iam antea de-
 scripti, AN JESVM QVI DICITVR
 CHRISIVS? Sicut antea Pontificibus, ita
 nunc Plebi inter hos tantum duos dat eli-
 gendi potestatem. Addit vero Marcus ratio-
 nem cur Pilatus ab hac sententia dimoueri
 se nō est passus. SCIEBAT ENIM QVOD
 PER INVIDIAM TRADIDISSENT
 EVM SVMMI SACERDOTES. Hæc
 totius ruinæ Pilati causa fuit. Vtinam etiam
 multis iudicibus Christianis id ipsum non e-
 ueniat. At ego inquis non secundum scita,
 sed iuxta allegata, & probata debeo iudica-
 re. Nouerat hoc quoque Pilatus, sed & nos
 non latet, neque frustra hæc verba in scri-
 ptura posita esse, neque defutura ex allega-
 tis, & probatis argumenta, liberandi paupe-
 rem innocētē de manu potentis eum op-
 primentis, si non tam quid peruersi garri-
 ant rabulæ, quam quod os simplex, & verifi-
 cum pauperis loquitur attendere velimus:

Aaa 5   sicut

*Turbæ pe-
 titur.*

*Pilatus &
 antea duos
 tantū pro-
 ponit.*

*Ruina Pi-
 lati, & a-
 liorum.
 Occurritur
 obiectiō.
 IVDICVM
 officium.
 NOTA.*

sicut fecit Pilatus, ut sequenti concione ostendimus. Quod si Pilatus contra agnitam veritatem Jesum damnauit, vos ipsi iudicate, an in bono, vel in malo eum sequi oporteat, & semper ad supremum iudicem oculos reflectite vestros. Quid vero turba ad Pilati propositionem? Satis perspicuum esse videtur, eam inclinatum fuisse, ut Jesum eligeret. Nam tum iterata Pilati petitio, QVEM VULTIS VOBIS DE DV-

*Turba vel
let Jesum.*

OBVS DIMITTI? monstrat eam deliberrasse, nec statim responsum dedisse: tum verba illa, PRINCIPES AVTEM SACERDOTVM, ET SENIORES PERSVASERVNT POPVLIS, VT PETERENT BARRABAM, JESVM VERO PERDERENT, id clarè docent: propterea persuasa, EXCLAMAVIT SIMVL VNIVERSA TVRBA DICENS, TOLLE HVNC, ET DIMITTE NOBIS BARRABAM.

*Sed persuasa
petit Bar
rabam.*

*Pilatus ad
comiseratio
nem iudicis
et iudicis.*

Quare præles cum vidisset, hac quoque spe se frustratum esse, intuens Jesum, quem tum temporis ei milites adduxerunt adeo excarnificatum, & deturpatum, EXIIT ITERVM PILATVS FORAS ad principes qui in sua excolatione culicis perseverabant, nec prætorium ingredi volebant. ET DICIT EIS, ECCE ADDVCO EVM VOBIS FORAS, emendatum
vt

vt promisi, & pessimè tractatum, vt vos ipsi
 cōspicitis, VT COGNOSCATIS QVIA
 NVLLAM IN EO INVENIO CAV-
 SAM condemnationis: Proinde nihil ali-
 ud restat, nisi vt illum iuxta condicta absol-
 uam. En aliud Pilati de Christi innocentia
 testimonium? Porro Joannes addit, EXI-
 VIT ERGO JESVS FORAS POR-
 TANS CORONAM SPINEAM, ET
 PVRPVREVM VESTIMENTVM vul-
 neratus, spinis confossus, lancinatus, sputis
 & sanguine in facie illitus, ET DICIT
 EIS Pilatus ex compassione procul dubio,
 ECCE HOMO. Quæ verba integra con-
 cione tractanda erunt. Dixit autem sperans,
 sicut ipse ex tam miserando Christi aspectu
 ad commiserationem commotus fuerat, ita
 Judæos multo magis erga gentis suæ homi-
 nem idem facturos. Sed contrarium planè
 accidit. Nam subditur.

CVM ERGO VIDISSENT EVM
 PONTIFICES ET MINISTRI, vt sæui
 leones sanguine non ad misericordiã, sed ad
 crudelitatem incitati, CLAMABANT DI-
 CENTES, CRVCIFIGE, CRVCIFIGE
 EVM, DICIT EIS PILATVS, ACCIPI-
 TE EVM VOS, ET CRVCIFIGITE. E-
 GO ENIM NON INVENIO IN EO
 CAVSAM. Ex his verbis colligitur, potius
 ex consuetudine, quam ex prohibitione Ju-
 dæos

*At illi, fera-
 ciores facti.*

*Produnt
quod pre-
mebant.*

daos caruisse, tunc facultate quęquam eru-
cificandi. Idcirco ad primum dictum Pilati
iam tacent, ad secundum vero, RESPON-
DENT NOS LEGEM HABEMVS,
ET SECVNDVM LEGEM DEBET
MORI, QVIA FILIVM DEI SE FE-
CIT. Tandem euomunt quod illos maxi-
mę torfit, & propter quod solum in suo cō-
cilio Christum morti adiudicarunt. Id vero
Deo volente, & ad dicendum impellente o-
mnino euenit: tum vt Pilatus esset inexcusa-
bilis: tum vt omnibus tam Judęis, quam
Ethnicis ex ipsorum et principum Judęo-
rum confessione constaret illum qui cruci-
fixus est, filium Dei se vocasse ideoque fuisse.
Neque vero potest intelligi sermonem
hic esse de filio per adoptionem. Nam ij
quoq; Judęi eiusmodi filios Dei se esse fassi
sunt dicentes Christo, *Nos vnum patrem ha-
bemus Deum.* Verus igitur, & naturalis filius
Dei erat Christus Jesus, ipso id promulgan-
te. Judęis vero licet non credentibus, (pu-
tabant enim eum falsum loqui) bene tamen
cipientibus hoc ipsum Christum dicere vo-
luisse, sicut & resurrectionem tertia die fu-
turam rectę intellexerant. Porro verba prę-
dicta indeliberatę alicui illorum excidisse e-
quidem mihi persuadco. Solent enim in cō-
tentionibus, ea quę in corde versantur, &
premere volumus, etiam inuitis nobis ali-
quando

*Christum
verum esse
filium Dei
Deum.*

NOTA.

Ioan. 8. 41.

Mat. 27. 63

quando erumpere. Cogitare enim nequeo viros, secundum mundum prudentes, & viros non animaduertisse hoc argumentum plus detrimenti, quam emolumenti illorum causæ allaturum, quod & factum est.

Nam cum AVDISSET PILATVS HVNC SERMONEM MAGIS TIMUIT. Timuerat quidem ante ne læderet iustitiam, nunc verò magis exhorrescit timens ne aliquem ex Dijs suis quos stulta gentilitas plures imò innumeros colebat, occideret, atq; ita ne iram offensus numinis in se concitaret. Propterea INGRESSVS EST PRÆTORIVM JTERVM seorsim secum Christum abducens. ET DICIT AD JPSVM, VNDE ES TV? JESVS AVTEM RESPONSVM NON DEDIT EI. Non ex superbia aut contemptu, sed vt sicut antea ita nunc suos doceret patientiam exercere, & ad inepta quæ sita non respondere. Eiusmodi enim fuit hoc quæ situm Pilati ipsa ratione duce. Non enim pertinet ad iudicem scire quisnam, vel cuius filius sit qui iudicatur, cum de re ipsa controversia agitur, sicut hic agitabatur: sed an reus, an innocens sit criminis cuius insimulatur. Itaque Christus dominus silendo respondet, & hoc quasi dilemmate vitur. Vel ego reus sum mortis, vel non. Si sum reus; non quæras vnde sim, sed scribe sententiam. Si

Quod terret Valde Pilatum.

Ideo quærit diligenter, sed Christus tacet.

Et tacendo dilemma facit.

Si sum innocens, vt tu ipse aliquoties confessus & protestatus es; cur etiam non interrogatum, qui aut vnde sim non absoluis? O eximia iudicibus data instructio quam hac die veneranda ita quæso memoriæ imprimat vnusquisque vestrum, vt nec ex ea excidat, nec contrarium fiat vnquam. Audite dicam tribus verbis ne grauemini. Iustitia cuius vos ministros constituit Deus quoad personas, cæca est, quoad causam, videns valdè est. Idèò scriptura & acceptionem personarum vehementer prohibet, & causam in iudicio excutere ac veritatem inuestigare præcipit diligenter. Id igitur agite.

*IUSTI-
TIA &
cæca & vi-
dens.*

*Pilatus in-
signatur.*

Cæterum Pilatus silentium hoc Christi in deteriore partè interpretatus DICIT: MIHI NON LOQUERIS? NESCIIS QVIA POTESTATEM HABEO CRV CIFIGERE TE ET POTESTATEM HABEO DIMITTERE TE? En in Pilato exemplum eius quod paulo ante in Herode notavi, nempe superbiam silentio maximè premi & comprimi. Licet enim & hic & sæpe erumpat, magis tamen se prodit cum illi resistitur. Quot verò putatis imitatores esse Pilati, qui hisce etiam conceptis verbis: Mihi non loqueris? vel illis similibus sic mihi loqueris? suam alijs produnt superbiam? Atqui vtinam saltem desint qui in ipsa illum sectentur executione. Eiusmodi sunt, qui

*SYPER-
BIÆ na-
tura.*

*POTE-
STATIS
abusus.*

qui non attendunt quid fieri iustitia velit, sed quid potestas eorum valeat: proinde in iudicando non iustitia utuntur, sed potestate abutuntur, sicut fecit Pilatus qui non iuste, sed potenter Barrabam nequam absoluit; Christum vero innocentem damnauit. De quo pulchre D. Ambrosius, Prudencibus satis. Caterum qui superbis semper resistit non ferens hanc Pilati arrogantiam RESPONDIT JESVS: NON HABERES POTESTATEM ADVERSVS ME VLLAM NISI TIBI DATVM ESSET DESVPER. Quomodo datum? Aut permittendo, vt multi antiquorum sentiunt, sicut permitti solent à Deo alia peccata: aut quia Christus, qui fuit desuper, vltro se ipse submitit iudicio: aut quia Pilato, tum temporis data fuit à Deo potestas iudicandi Judæos, qua tamen in iudicando Christo abusus est. Addit autē dictis JESVS, PROPTEREA QVI ME TRADIT TIBI. Nota hic quoque numeri pro numero positionē, multi enim eum tradiderunt, & tradendo peccarant. MAIVS PECCATVM HABET. Quāuis nullum se habere putent, propterea culpam suam in Judam, & in alios transferunt, dicentes non nos occidimus illum, de quo perbelle Augustinus: Quid vero pro confirmatione Catholicorū contra novos stoicos, Lutheranos inquam Calvinianos.

*Amb. ser.
20 in psal.
118.
Pilato data
potestas tra-
pisciter.*

*Judai ma-
gis culpabi-
les.*

*PECCA-
TA sunt
iniqua*

nianos, & cæteros qui æqualia esse omnia peccata autumant his verbis dici potuit clarius? Et certè præter omnes S. Patres ratio ipsa dicat multo gravius fuisse peccatum Judæorū, qui ex invidia, odio, malitia, quā Pilati qui ex pura timoris passione, ne offenderet Cæsarem, Christum persequeretur. At quæret forte quis de particula, PROPTEREA quomodo superioribus quadret, vel quid hæc ex illis inferat? Respondeo. Si propterea: pro attamen accipiatur, ut alicubi in scriptura legimus optimè conueniet. Sensus enim erit. Tu quidem peccas abutendo tua potestate, attamen plus peccant, qui me tibi tradiderunt dictis de causis.

Litera,

Ier. 30. 16.

Pilati conatus Ultimus.

Ultimum Iudæorum telum.

Potentissimum.

Quid vero hæc Christi dicta Pilato profuerunt? Haud modicum sanè, subditur enim, ET EX INDE QVÆREBAT PILATYS DIMITTERE EVM. Idque testatum fuisse Judæis, & iterum iterumque fuisse egressum ad eos, res ipsa, & sequentia demonstrant. Nec quicquam dubito Judæos, dum Pilatus cum Christo seorsim ageret in prætorio, & reprehendisse eos, qui filij Dei mentionem fecerant, & quæsiuisse telum aliquod validissimū contra Pilatum, quod & inuenerunt sanè acutissimum, & efficacissimum. Dicitur enim, JVDÆI AVTEM, nempe videntes Pilatum pro Christo fortiter agentem: CLAMABANT DICEN-

DICENTES, SI HVNC DIMITTIS
 NON ES AMICVS CÆSARIS. Per-
 inde ac si dicerent, Efficiemus vt perdas fa-
 uorem, & amicitiam Cæsaris: Nec vero de-
 erunt nobis argumenta id perficiendi. OM-
 NIS ENIM QVI SE REGEM FA-
 CIT, qualis est iste, quem tu vis absoluere,
 CONTRADICIT CÆSARI. Proinde
 si tu huiusmodi hominē viuere patieris, no-
 bis instigātibus, crimine læsæ maiestatis Cæ-
 sareæ damnaberis. O argumentum contra
 inconstantes. Sicut olim, ita & nunc poten-
 tissimum, & perniciosissimum. Quot enim
 sunt Christianorum millia, qui ne humanū
 perdant fauorē diuinam à se profligant gra-
 tiam? Miseranda certè & deploranda est
 hominum istorum insania: Quis enim non
 pro insipiente reputaret, illum qui ne perde-
 ret fauorem vtilis conserui sui, perdere non
 vereretur benevolentiam amplissimi Do-
 mini sui? Hic vero de quo agimus multo est
 stultior, qui propter gratiam mortalis ho-
 minis repudiat gratiam immortalis Dei cre-
 atoris, conseruatoris, redemptoris, & Domi-
 ni sui, qui habet potestatem in vno momen-
 to, & bona externa omnia ei auferre, & cor-
 pus mactare, & animam perdere, & vtrum-
 que æternis cruciatibus adiudicare; Consi-
 derent hæc obsecro qui sunt eiusmodi, &
 hac die passionis Christi agant validam pœ-
 nitentiam.

*FAVOR
 HVNC
 NVS inu-
 meros per-
 dit.*

*Stultissi-
 mus, a mi-
 nori.*

*TIMOR
 sanctus.*

nitentiam, vt pœnas & passiones, sine fine duraturas effugerent queant.

Iesus Pilatus succubus

Præses vero hoc venenato telo ictus quid? Prostratus est omnino. Nam dicitur, PILATVS AVTEM CVM AVDISSET HOS SERMONES, nihil cunctatus ADDVCIT FORAS IESVM, nihil ei amplius dicens, ET SEDIT PRO TRIBVNALI, tanquam iudex IN LOCO QVI DICITVR LITHOSTRATOS, Græcè q̄ Latinè stratum lapide significat. HEBRAICE AVTEM GABBATHA, id est editior, siue eminentior locus: in quo decreta iudicum vel scribebantur, vel proferebantur. Quanta putatis lætitia, tum perfusos fuisse Iudeos, cū desiderio ipsorum satisfieri cœptum est, sed expectent & ipsi, & omnes eorū affecta paulisper, & experientur quam sit verum illud q̄ vulgo dicitur. Malam consilium consultori, multo magis vero promotori pessimū. Caute charissimi consulere, vrgere, imo & latari de re mala, quia pessimè vobis, id cessurū certo vobis persuadeatis. Exēpla innumera habetis. Etiam in Caipha, de quo in alia cōtione. Porro Ioan. describens tempus quo hæc acta sunt, & dicens, ERAT AVTEM PARASCEVE PACHÆ HORA QVASI SEXTA, non parum facessuit negotij scripturæ interpretibus, vel potius Marcus cum inquit, ERAT AVTEM HORA TER-

CONSL. LII mali premium.

TERTIA, ET CRUCIFIXERVNT
 EVM. Quomodo enim tertia crucifixus di-
 citur cū quasi sexta, necdum decretū contra
 illum datum fuerit? Et de PARASCEVE PA-
 SCHÆ quidem heri egimus. De concordia
 vero horarum istarū, si vitium scriptoris, cui
 innititur Hieron. & Theophil. & quod ma-
 ximè omnium omnes difficultates euacuat,
 repudiamus: nulla opinio magis conformis
 scripturæ esse videtur quā præceptoris mei.
 (quæ tamen cum illa de quatuor vigiliis no-
 cturnis, & quatuor partibus diurnis coinci-
 dit, sed melius rē explicat) Distinguit enim
 & ex scriptura probat, diuersitatē inter ho-
 ras diei, siue vulgi, & horas orationis, siue tē-
 pli. Illæ enim duodecim erant iuxta cursum
 horologiorum: hæ verò quatuor tantū nu-
 merabantur, quæ etiā nunc in officio eccle-
 siastico obseruantur, nempe prima, tertia,
 quarta, nona, quarū tamen singulæ ternas v-
 suales continebant: & quæ intermediæ erant
 aliquādo à termino, à quo (vt philosophorū
 terminis vtat) aliquando à termino ad quē,
 nomen fortiebantur. Verbi causa hora diei
 secunda vocabatur in templo, tum prima, tū
 tertia. Itaq; secundum horas templi descri-
 pserunt Euangelistæ passionē Christi, sicut
 rem sanctissimam. Vnde cum Ioan. inquit
 fuisse horam, quasi SEXTAM, quando Pila-
 tus sedit pro tribunali, intellexit horam diei
 quintam. Marcus vero ait, H O R A

*Concordia
 horarium.
 Conc. 2.
 Tol. in hūc
 Ioan. locum
 Annot. 8.*

*Ex Act. 2.
 c. 3. c. 10.
 capitulum.*

TERCIA crucifixum fuisse Christum, quia tunc hora templi tertia finiebatur, iamque sexta imminebat. Ideo idem Marcus paulo post habet, ET FACTA HORA SEXTA TENEBRÆ FACTÆ SVNT. Lucas vero ait, FERÈ HORA SEXTA id accidisse, quia sexta iam versus septimam dici tendebat. Certum autem est tenebras non multo post crucifixionem factas, & in ipsa quasi meridie inchoatas fuisse.

Vxor ad Pilatum missa.

Hæc de nodo isto satis difficili, quia litteram nos explicaturos promissimus: iam ad institutam narrationem revertamur, SEDENTE igitur Pilato PRO TRIBUNALI MISIT AD EVM VXOR SVA DICENS, NIHIL TIBI ET IVSTO ILLI, MVLTÀ ENIM PASSA SVM, HODIE PER VISVM PROPTER EVM. A quo passa à bono, an à malo angelo? Ex scriptura nihil constat. Veteres patres pro vtraque parte reperiuntur. Et quavis plures bonam visionem fuisse putent, tamen, quia & verba recitata præsertim illud PASSA SVM contrarium suadent, & rationes vtrinque æqualiter, quasi militans re dubiam in dubio relinquamus. Sed & quid Pilatus responderit, tacet scriptura: indicium est nihil eo vxoris nuntio illum motum fuisse. Pergit enim in suo proposito dicendo

A quo passa nescitur.

Pilat. nihil mouetur.

Regem proclamati.

Judæis, ECCE REX VESTER, De quibus

bus verbis in sequenti concione agemus. ILLI AVTEM iam penitus tumultuariè, sine vllis rationibus, CLAMABANT TOLLE TOLLE CRVCIFIGE EVM. Hæc cornorū istorum à principio fuit semper crocitatio, à qua non cessant, donec innocentem in patibulo videant. DICIT PITATVS REGEM VESTRVM CRVCIFIGAM? RESPONDERVNT PONTIFICES, totius mali auctores, NON HABEMVS REGEM, NISI CÆSAREM. O liuor, qui etiam contra illa, quæ in præcordiis alit, linguam, loqui cogit! Quis enim crediderit eos hoc ex animo locutos esse, qui & Pilatum, & Cæsarem, tum Ethnicismi, tum dominij nomine, peius cane, & angue oderant? Cauete hoc baratrum, ô Christiani ne vos in æternum præcipitet baratrum.

*INVIDIÆ
nequitia
fugienda.*

VIDENS AVTEM PILATVS QVIA NIHIL PROFICERET cum suis dilationibus, quibus etiam sedendo pro tribunali utebatur; SED MAGIS TVMVLTVS FIERET; quod verbis toties contestatus est, factò & ceremonia quadam demonstrat. Etenim ACCEPTA AQVA LAVIT MANVS CORAM POPVLO. Quosnam imitatus hoc in factò fuerit an Judæos, ut quibusdam placet, qui hoc signum innocentia suæ certò in casu ex lege habebant: *Deut. 21. 6.*

Pilatus lotione testatur innocentiam.

*Tum Christi
si verè.*

*Tum suam
falso.
FAVOR
militum &
ceterorum.*

NOTA.

*EXCVSA-
TIO pesti-
lens omnib.*

an vero Ethnicus Ethnicos, quod alij magis probant, incertum est. Illud certum Pilatum suam, tum Christi innocentiam facto isto testatum esse voluisse omnibus. Nam subditur illum lauando manus dixisse, INNOCENS EGO SVM A SANGVINE IUSTI HVIVS. Posterius de Christo verum est: at prius falsum. Audiant decuriones, centuriones, duces militum, alique omnes cuiuscunque status sint homines; qui rapinas, direptiones, expilationes, aliquetiam percussiones & vulnerationes, aut fieri volunt vt Judæi: aut non impediunt vt Pilatus. Audiant inquam, & considerent quos imitantur, & quibuscum consortium sibi in æternum parent. Certoque sibi persuadeant illud quod Pilatus subdit VOS VIDERITIS, quo & ipsi frequenter vtuntur culpam in famulos, vel alios conicientes: tantundem illis dictum hoc quantum tam Pilato, quam Judæis simile ad Judam, TV VIDERIS profuturum; id est obfuturum plurimum. O misera iltorum condicio, qui neque his, neque primorum parentum exemplis commoti, quoquo modo possunt, culpas peccatorum suorum in alios coniciunt, putantes se eo modo in conscientia securos esse, cum sint nocentissimi. Proinde à iusto iudice Jesu, sicut Adam, Eea, Pilatus, Judæi, Judas, iuxta culpam vniuscuiusque

que in suo quisq; ordine punientur grauissimè. Quod ne eueniat, hac die effusi sanguinis Christi Jesu respiscant, & excusationes in accusationes, non solum coram Deo, sed etiam coram sacerdote conuertant, satisfactionemque faciant, rogo, moneo, vrgeo.

Judæi vero quid ad hæc dicta factaq; Pilati? *Judæi suos*
ET RESPONDENS VNIVERSVS POP. DIXIT SANGVIS EIVS *mactant filios.*
SVPER NOS, ET SVPER FILIOS NOSTROS. Id est non tibi Pilate, sed nobis & proli nostræ imputetur. O scelerati homines, qui filios vestros prius mactatis in anima, quam generatis in corpore. Veniet quidem sanguis Jesu super vos ad perditionem, at piis fidelibus ad saluationem. *Effectus contrarij. Decretum Pilati,* Quam diuersi vnus rei effectus? **PILATVS AVTEM** fessus tot clamoribus, & **VOLENS** **POPULO GRATIFICARI.** O fauor mundane, quid non mali in mundo agi? **ADIVDICAVIT FIERI PETITIONEM EORVM, ET DIMISIT ILLIS BARRABAM QVEM PETEBANT. IESVM VERO FLAGELLATVM TRADIDIT EIS VT CRUCIFIGERETVR.** Volunt quidam secundo fuisse flagellatum Jesum, vt consuetudini Romanorum fieret satis, at improbabiliter: Satis enim superque in illa flagellatione, quam emendatione Pilatus vocat, vsui Romano satisfactum **Bbb 4** fuit.

Quale.

fuit. Porro quale decretum Pilatus formaverit nullus Euangelistarum narrat. Ex titulo tamen quod cruci affigi curavit, liquet tale quid fuisse. Cruci adiudico Iesum Nazarenum regem Judæorum, Quod quidem

A Iesu quo modo susceptur.

iniquissimum decretum æquissimo & vultu, & animo suscepit Saluator noster Iesus, non reclamando, non contendendo, ac ne vno quidem verbo contradicendo: tum quia voluntariè se morti obtulit: tum vt esset patri

Phil. 2. 8.

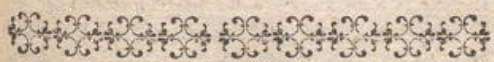
obediens vsq; ad mortem, mortem autem crucis: tum ex maximo erga nos amore, & fidei satisfaciendi pro peccatis nostris.

*GRATI-
TUDO.*

Quid igitur aliud nos agere decet, imo necessarium est dilectissimi: quam vt & hæc noctu, atque interdium grati animi significatione recolamus, & ducem nostrum Iesum totis viribus sequi studeamus? in patientia, in obedientia, in charitate, ac reliquis virtutibus sanctis, obnixè orantes, & postulantes gemitibus inenarrabilibus diuinam eius bonitatem, vt sanguis ipsius veniat super nos, non ea quidem ratione & modo, quo eum supra se venire voluerunt Judæi. Absit. Nō ad maledictionem inquam, sed ad benedictionem: non vt imputetur nobis in peccatum sicut Judæis, sed vt eo emundemur à peccatis, sine quo nulla est peccatorum remissio: non ad irritandam, sed ad placandam iram diuinam, quæ nulla re alia quā per sanguinem

*SANGVI-
NIS IESV
dignā par-
ticipatio.*

guinem Jesu auerti potest: denique non ut
simus rei corporis & sanguinis Jesu, sed ut
in Sacramēto Euaharistiæ dignè de illo par-
ticipantes pascamur eo, potemur, viuifice-
mur, ac salutem, & hic imperfectam, & illic
perfectam obtineamus. Hæc enim vniuer-
sa precium sunt sanguinis Jesu. Ut vero hu-
ius pro nobis effusi sanguinis, ac amarissimæ
passionis ipsius reliquum historiæ, ego qui-
dem loquendo, vos vero audiendo, efficaci-
ter & fructuosè percurrere valeamus, diui-
num ipsius implorandum est nobis auxi-
lium, humiliter & feruenter, recitando se-
mel Pater & Aue.

QUARTA PARS.

CALVA-
RIA.
MORS.

Iudas exultant.

AVDITA mortis sententia à Pilato in
Christum Jesum Dominum nostrum,
pronuntiata, quid putatis gens illa nequam
sanguinis filij Dei sitibunda, quanta fuerit
perfusa lætitia? quos iæ cachinnos, clamo-
res, & signa exultationis ediderit? Dubitan-
dum non est totam iis personasse ciuitatem
Hierosolymitanam. Quamuis enim certum
sit non defuisse etiam multos (præsertim ex
deuoto scemineo sexu) qui ex compassione
Bbb 5 lachry-

*Quidam
condolent,
qui imi-
tandi.*